

Становище

от

проф. д-р Таня Атанасова Хубенова,
Институт по рибарство и аквакултури, Пловдив (ССА), член на Научно жури
съгласно Заповед на и.д. Директор на ИО, Варна №148/18.05.2016 г.

относно: материали по конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“ по област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика; професионално направление 4.3. Биологични науки; научна специалност „Хидробиология“; научно направление „Ихтиология“ за нуждите на Института по океанология, Варна, БАН, обявен в ДВ бр.21/18.03.2016 г.

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 4.3. Биологически науки е обявен за нуждите на Института по океанология, Варна, БАН. Единствен кандидат в конкурса е Мария Христова Янкова, главен асистент, доктор, в института към секция „Биология и екология на морето“. Тя е представила всички необходими документи, удостоверяващи изпълнението на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му, както и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в БАН и Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Институт по океанология, Варна, БАН. Документацията по конкурса е добре оформена и подредена и с достатъчен обем и съдържание доказателствен материал.

Мария Христова Янкова е родена на 26.11.1972 г. в гр. Варна. През 1997 г. завършва магистърска степен по биология и география в Биологическия факултет на ШУ. През 2014 г. успешно защитава дисертационен труд на тема: „Популационна динамика на черноморския сафрид (*Trachurus mediterraneus ponticus*) пред българския бряг“ и получава образователната и научна степен „доктор“.

Професионалното развитие на д-р Мария Янкова преминава в два морски института - ИРР, Варна, ССА и ИО, Варна, БАН, което определя професионалният ѝ път като непрекъснато, възходящо развитие. За периода 2002-2012 г. тя работи последователно като биолог, научен сътрудник III, II и I степен и главен асистент в ИРР, Варна, а от 2012 г. до сега последователно като асистент, доктор и гл. асистент доктор в ИО, Варна.

Наред с изследователската си дейност д-р Янкова развива и преподавателска работа като лектор в практика на студенти от СУ, специалност „Хидробиология“; лектор за посетители в аквариума, Варна и преподавател по хидробиология в Общински детски комплекс, Варна.

Д-р Янкова има богат теренен, лабораторен и експертен опит, който се доказва от научно-изследователската ѝ дейност, включваща работата по общо 20 научно-изследователски проекта, от които 9 международни и 11 проекта, финансирани от национални организации; участието ѝ в 11 експедиции, 9 договорни задачи, 16 конференции – 8 национални и 8 международни, а също така и в редица международни работни групи, което е доказателство за успешната ѝ работа в екип.

Общият брой на научните трудове на гл.ас. д-р Янкова, представени за настоящия конкурс за „доцент“ е 57 броя, отпечатани за периода 2004-2016 г. Те се разпределят

както следва: 50 бр. в специализирани научни издания и 7 научно-технически доклада. Представени са и 9 отпечатани резюмета на доклади, изнесени на научни форуми, както и три публикации и автореферат, свързани с получаването на образователната и научна степен „доктор“. Приемам, че всички представените научни трудове са по темата на обявения конкурс.

От представените в конкурса трудове всички са в съавторство с един или повече автори. На повечето трудове д-р Янкова е първи (24 бр.) или втори (12 бр.) автор. Представени са общо 31 публикации, като 8 от тях са в списания с IF, на 4 от които д-р Янкова е първи автор. Публикациите в международни списания без IF, но реферирани в световната система за реферирание и индексирание са 9 бр.; 14 са публикации в списания, които не са реферирани в световната система за реферирание и индексирание. Д-р Янкова е представила и 16 доклада в специализирани международни научни серии, 3 бр. списъци, възложени за изготвяне от Черноморската комисия и 7 бр. научно-технически доклади. Представените 9 бр. резюмета от международни и национални научни конференции доказват научната активност на д-р Янкова за представяне на резултатите от своите изследвания на национални и международни форуми. Всички представени публикации на кандидата са на английски език, което ги прави широкодостъпни за учените от цял свят и логически обуславя значителния брой цитирания - общо 151 бр. в списания, книги, сборници и дисертации, в т.ч. 41 бр. в списания с IF. Представените публикации, участието в конференции и цитиранията недвусмислено доказват, че научната дейност на д-р Янкова има определено приносен характер. По представените научно-метрични показатели брой публикации, брой статии с IF и брой статии, на които е първи автор, д-р Янкова превишава значително критериите, заложен в Правилника на ИО, БАН за заемане на академичната длъжност „доцент“.

В тематично отношение научните публикации на кандидата в този конкурс, кореспондират с авторската справка за приносите, която приемам. Справката съответства на представените научни публикации и показва както получените оригинални научни резултати, така и потвърдителните данни на кандидата и в двата раздела - научни и научно-приложни приноси. Допълнително научно-приложните приноси са групирани в няколко направления, конкретизиращи насоката на научните изследвания на кандидата. Поради ограничения обем на становището не е възможно да се изредят всичките многобройни и разностранни научни приноси на д-р Янкова като морски изследовател. Като цяло нейните проучвания имат съществена роля за обогатяване на знанието основно в областта на биология на риби, обект на стопанския риболов в Черно море. Изследванията върху черноморския сафрид заемат значителна част от научната дейност на кандидата. Други видове риби със стопанско значение като паламуд, акула, калкан, трицона и др., също са обект на изследване от д-р Янкова, като получените резултати са с определено приносен характер както във връзка с експлоатацията на видовете, така и с планирането на мерки за тяхното устойчиво развитие. Особено актуални са приносите, свързани с биоразнообразието в Черно море, като регионалната инвентаризация и създаването на актуален таксономичен списък на рибите в Черно море в съответствие с общоприетата съвременна номенклатура, инвентаризацията на чужди и инвазивни видове в състава на ихтиофауната в РБългария и Черно море, а също така и изготвянето на списък на черноморски риби с консервационна значимост. Важни са и приносите, свързани с динамиката, експлоатацията и управлението на рибните запаси от калкан, трицона и др. Научно-методичните приноси, представени от кандидата сочат към използването на нови методи за определяне на популационните параметри и нарастването на сафрида в

Черно море, за оценка на влиянието на рибоулова върху състоянието на запасите от популациите на калкан, триконаи др. Впечатление прави и членството и работата на кандидата в състава на множество международни групи основно за оценка на рибните запаси на важни стопански видове риби в Черно море, а също така и във връзка с разработването на общ план с РРумъния за ранно откиване, смекчаване и оценка на въздействието на неместни видове като част от Стратегията за опазване на околната среда в морските води на Черно море на РБългария.

В представената за рецензиране продукция на д-р Янкова липсват популярни публикации, които не влияят върху наукометрията, но имат ролята да запознават рибарската общност със собствени научни резултати и постижения. Тази незначителна бележка в никакъв случай не повлиява съществено показателите на кандидата, а е повече посока за бъдещи професионални изяви.

Наред с положителната ми оценка върху научно-изследователската дейност на д-р Янкова, имам и дългогодишни лични впечатления от нея, при които съм се убедила в нейните професионални и колегиални качества. Тя притежава необходимите за научна работа качества, траен и подчертан интерес към изследването, аналитични способности, последователност, владее необходимите съвременни методи за работа. Участието ѝ в настоящия конкурс за „доцент” е доказателство за положителното развитие на нейния потенциал като научен работник.

На основание на запознаването ми с представените материали по настоящия конкурс, като оценявам в съвкупност научната и публикационната дейност на гл.ас.д-р Мария Янкова, считам, че тя удовлетворява условията, критериите и изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му, както и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в БАН и Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Институт по океанология, Варна, БАН за заемане на академичната длъжност „доцент.

Представените от кандидата д-р Мария Янкова научни трудове, тяхната значимост, съдържащите се в тях научни и научно-приложни приноси, както и личните ми впечатления за нейните професионални качества, ми дават основание за висока оценка и положително становище за избора ѝ на академична длъжност „доцент” по област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика; професионално направление 4.3. Биологични науки; научна специалност „Хидробиология”; научно направление „Ихтиология” в Института по океанология, Варна, БАН,

Пловдив, 18.07.2016 г.

проф. д-р Галия Жубонова

член на научното жури